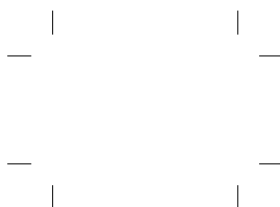

פרק א | הכנת הקובץ

לפני שנפשיל שרולים ונסתער על העבודה, נבהיר מספר מושגים שחשוב להתייחס אליהם בזמן הכנת הקובץ.

סימני חיתוך (Crop Marks)

[א-1]

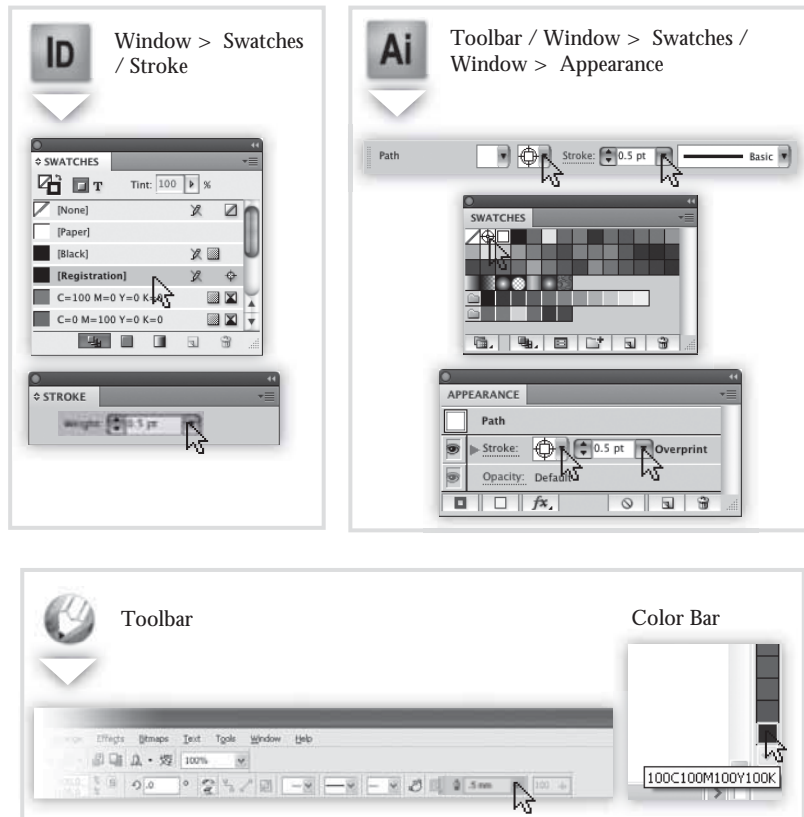
סימני חיתוך הם סימנים המורים לדפס היכן לחתוך את העבודה. כאשר מגישים עבודה לדפוס לא מסמנים קו סביב העבודה, שכן החיתוך לא תמיד מדויק, והקו עלול להיראות במוצר המוגמר. דוגמה לכך אפשר לראות בכרטיס הבא:

[א-2]

לפיכך מסמנים את מקום החיתוך מחוץ לשטח העבודה באמצעות קו בעובי מינימלי (0.5 pt) ובצבע Registration (הסבר על צבע זה ראו בעמוד 16). בקורל-דרו, בעבודות בצבעי CMYK אפשר להשתמש בצבע מוכן המורכב מכל הצבעים.

הכנת קו וצבע Registration מתוך התכנות

כאשר מכינים סימני חיתוך...

עלולות לחול סטיות של 1.5 מ"מ בכל כיוון מאחר שהחיתוך נעשה בכמויות גדולות ובמכונות גדולות. (להסבר נוסף על מכונות החיתוך ראו פרק "השבחות דפוס", סעיף "חיתוך", עמוד 244).

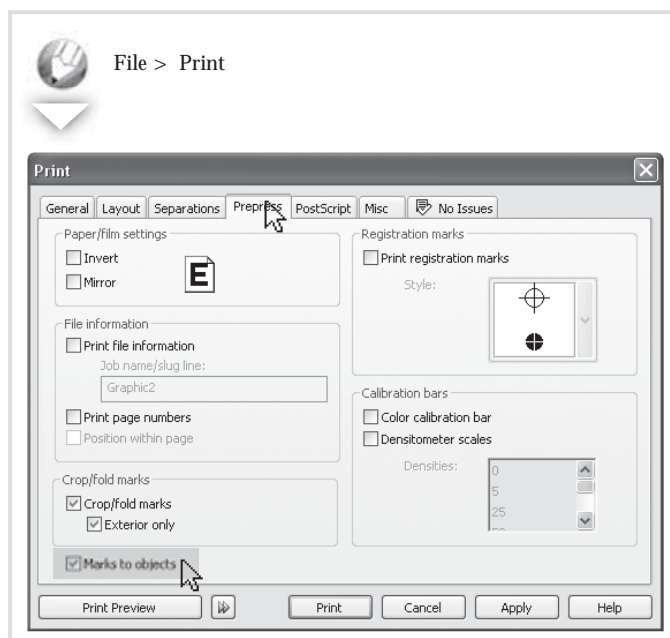
כאשר מכינים סימני חיתוך בקובץ, חשוב אפוא להקפיד על מרחק מסוים בין שני סימני החיתוך ובין סימני החיתוך למוצר כדי שהסימנים לא "יציצו" במקרה של תזוזה בחיתוך. בדוגמה א-3 סימני החיתוך מופיעים בהדפסה, משום שהיו קרובים מדי למוצר, וחלו תזוזות בחיתוך.

באילוסטרייטור קיימת אפשרות להכין סימני חיתוך באופן אוטומטי. לשם כך יש להכין מלבן בגודל הכרטיס ולבחור בתפריט Effect > Crop Marks.

בקורל-דרו אפשר להגדיר בהגדרות ההדפסה סימני חיתוך לעצם (כאשר יש רק עצם אחד בדף).

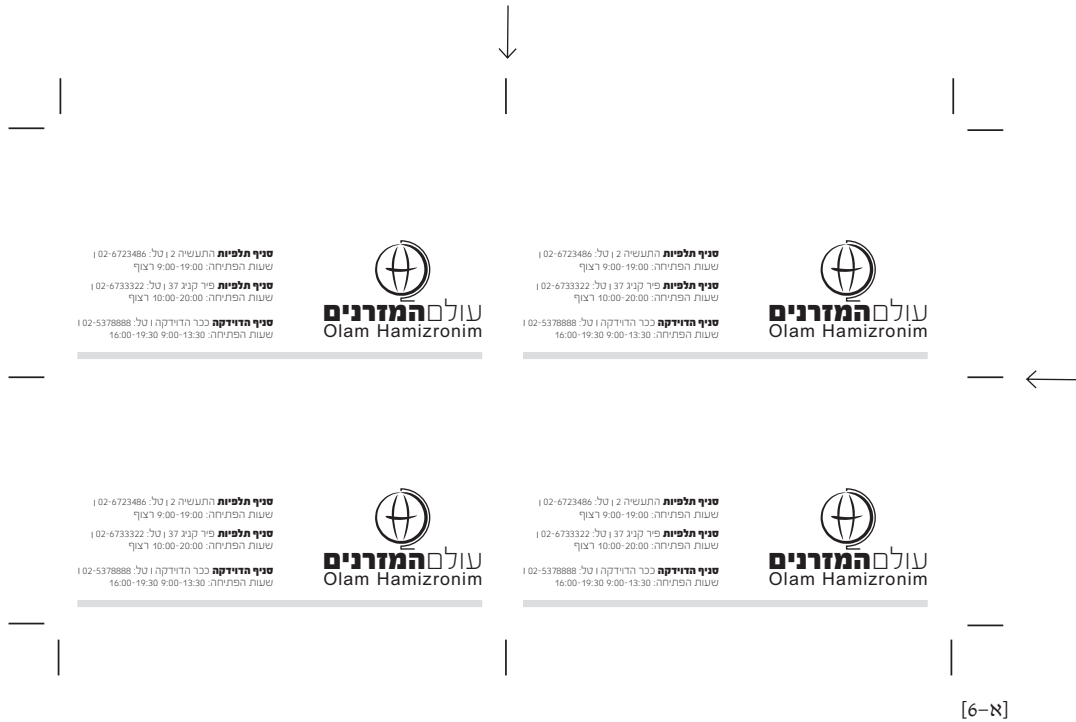

כמה מוצרים להכין בקובץ?

כאשר מכינים מוצרי דפוס קטנים, כגון: כרטיסים, תוויות, חשבוניות או פליירים, תחילה יש לברר עם בית הדפוס כמה יחידות צריך להניח בדף אחד כדי לצמצם את מספר ההדפסות. למשל, כדי לקבל 1,000 חשבוניות, מניחים שתי חשבוניות בדף, וכך יהיה צורך ב-500 הדפסות בלבד במקום ב-1,000. מידת החיסכון נובעת מגודל המכונה ומגודלי הנייר המקובלים. ייתכן שבית הדפוס יעדיף לקבל יחידה אחת בדף וישכפל בעצמו את מספר היחידות הדרוש.

כיצד מסמנים סימני חיתוך עבור כמה מוצרים?

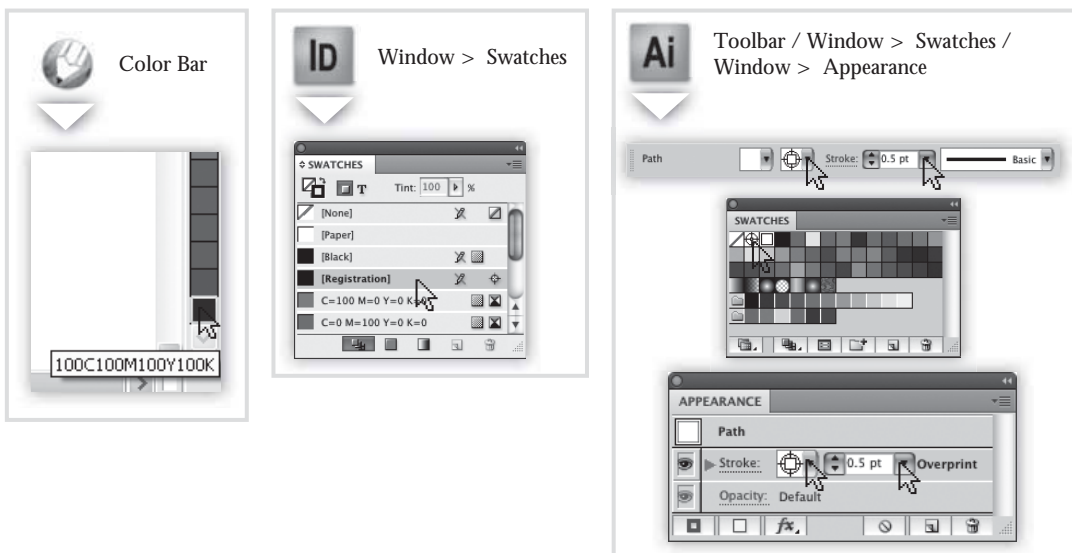
הכנת סימני חיתוך לכמה מוצרים הצמודים זה לזה מחייבת הוספת סימן חיתוך בין המוצרים, כפי שאפשר לראות בדוגמה 6-א.

[א-6]

צבע Registration

צבע Registration הוא צבע המורכב מארבעת צבעי הדפוס CMYK ומשמש לצביעת סימני חיתוך. תפקידו לגרום לסימני החיתוך להופיע בכל לוחות ההדפסה, ולכן מומלץ להשתמש בו לעבודות שיש בהן יותר מצבע אחד. המשמעות המעשית של השימוש בצבע זה היא שכל העצמים הצבועים בו יודפסו בכל הלוחות. כך הדבר גם כאשר מדובר בעבודות עם צבעי ספוט. (להסבר נוסף על צבעי ספוט ראו עמוד 87). בקורל-דרו יש לבחור בצבע המורכב מכל הצבעים (בדרך-כלל הצבע האחרון בבר הצבעים) לעבודות בצבעי CMYK.

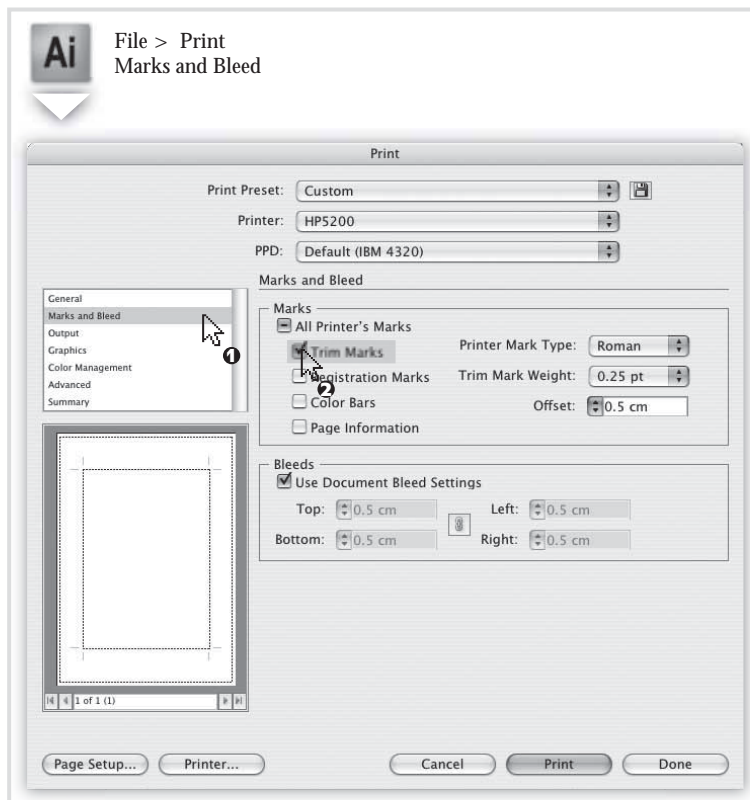

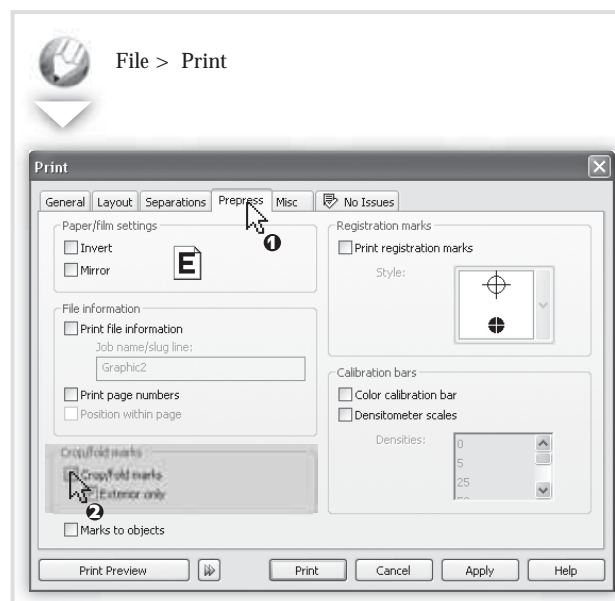
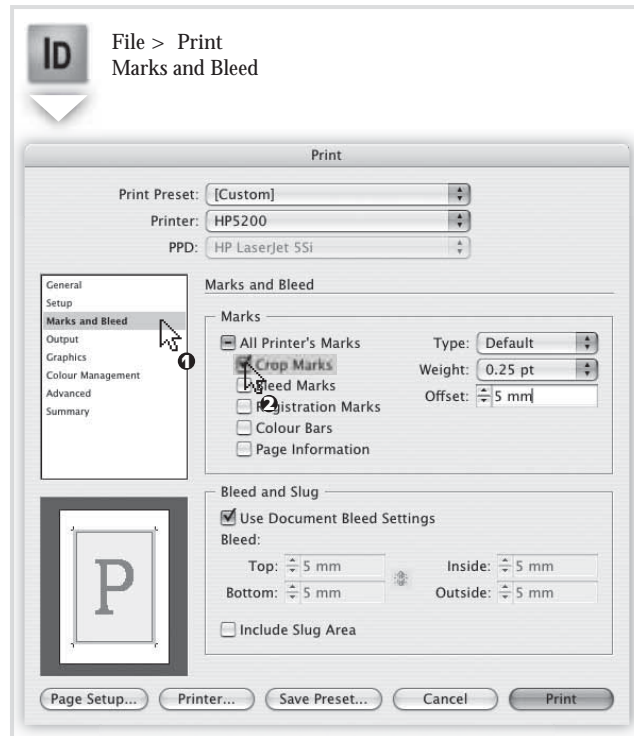
סימני חיתוך בהגדרות ההדפסה

כל תכנות הגרפיקה והעימוד מאפשרות להכין סימני חיתוך בהגדרות ההדפסה. סימני החיתוך מופיעים מחוץ לשטח דף העבודה ומסמנים את שטח הדף כפי שהוגדר בהגדרות העמוד בתכנה. אפשרות זו לא תמיד מספקת משום שהיא יוצרת סימני חיתוך לכל שטח הדף, וכאשר יש בדף מספר עצמים, או כאשר מעוניינים לסמן סימני קיפול, יש לסמן סימני חיתוך בקובץ, ולא להשתמש באפשרות זו.

סימני החיתוך מוצגים רק כאשר גודל דף ההדפסה גדול מגודל דף העבודה. בצילומי המסך המופיעים כאן גודל דף העבודה הוא A5, ואילו גודל דף ההדפסה הוא A4. (להסבר על גודל דף עבודה לעומת גודל דף הדפסה ראו עמוד 22).

הוראות לבחירת סימני חיתוך (Crop Marks) כוהתכנות

שתי שיטות לעבודה עם סימני חיתוך

קיימות כאמור שתי אפשרויות להכנת סימני חיתוך. האחת – להכין סימני חיתוך בקובץ, והשנייה – להגדיר סימני חיתוך בהגדרות ההדפסה.

השיטה הראשונה מתאימה לקובץ שבו כמה מוצרים, והיא נועדה להראות לדפס היכן לחתוך את המוצרים (ראו דוגמה א-6). השיטה השנייה מתאימה לקובץ של מוצר אחד בלבד, וסימני החיתוך שבהגדרות ההדפסה מתאימים בדיוק למידות המוצר (ראו דוגמה א-13).

סימני התאמה (Registration Marks)

[א-7]

כאשר מדפיסים עבודות צבעוניות משתמשים בארבעת צבעי הדפוס – סיאן, מגנטה, צהוב ושחור. תהליך ההדפסה מתבצע בדרך-כלל באמצעות ארבעה לוחות כאשר בכל לוח מופיע כל המידע באחד מצבעי הדפוס. בתהליך ההדפסה הלוח מתמלא צבע ומטביע חותמו בנייר, ולאחר ארבע ההדפסות בארבעת צבעי הדפוס מתקבלת ההדפסה הסופית (להרחבה בנושא זה ראו פרק "דפוס אופסט", עמוד 191). כאשר מרכיבים את הלוחות במכונת הדפוס, חשוב שתהיה התאמה מלאה בין כל הלוחות כדי למנוע הדפסה כמו בדוגמה א-8. לאחר תיקון הבעיה והתאמת הלוחות תיראה העבודה כמו בדוגמה א-9. אפשר לראות את הדוגמאות בצבע בעמוד 369.

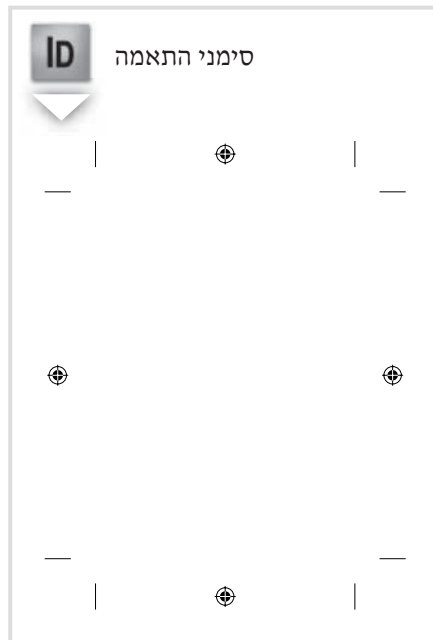
[א-9]

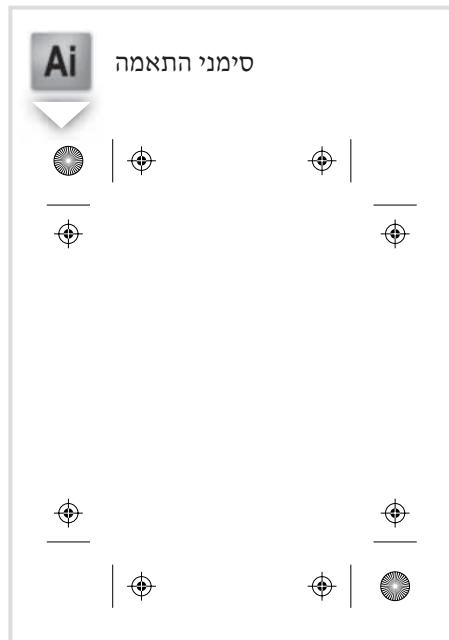
[א-8]

סימני התאמה הם סימנים שתפקידם להבטיח התאמה מלאה בין כל הלוחות בזמן ההדפסה. סימני ההתאמה מופיעים בכל הלוחות במיקום זהה, ולכן בזמן ההדפסה מקבל הנייר את סימני ההתאמה בכל אחד מצבעי ההדפסה זה על גבי זה. לאחר הדפסת הגיליון בכל הצבעים בודק הדפס בזכוכית מגדלת הנקראת לופה (לתמונה של לופה ראו עמוד 200) אם הסימנים אכן מופיעים בדיוק זה על גבי זה. תזוזה בין הצבעים מלמדת שהלוחות לא הורכבו היטב, ושהם אינם ממוקמים במדויק על הצילינדר. במקרה זה יש צורך לכוון מחדש את הלוחות.

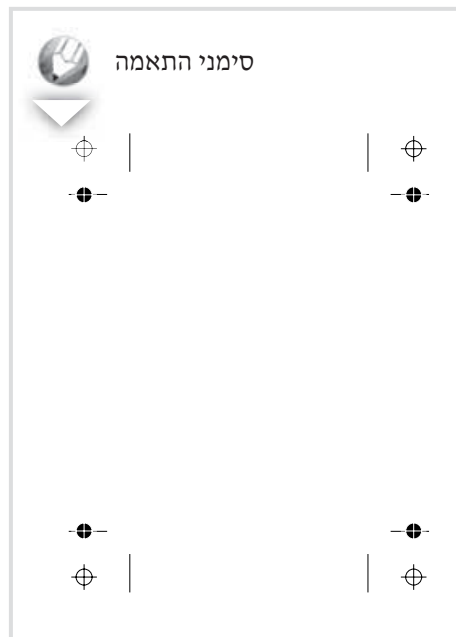
סימני ההתאמה נקבעים בתכנות השונות באופן אוטומטי על פי הגדרות ההדפסה. אף שמיקום סימני ההתאמה דומה, כל תכנה עושה זאת באופן שונה מעט:

[11-א]

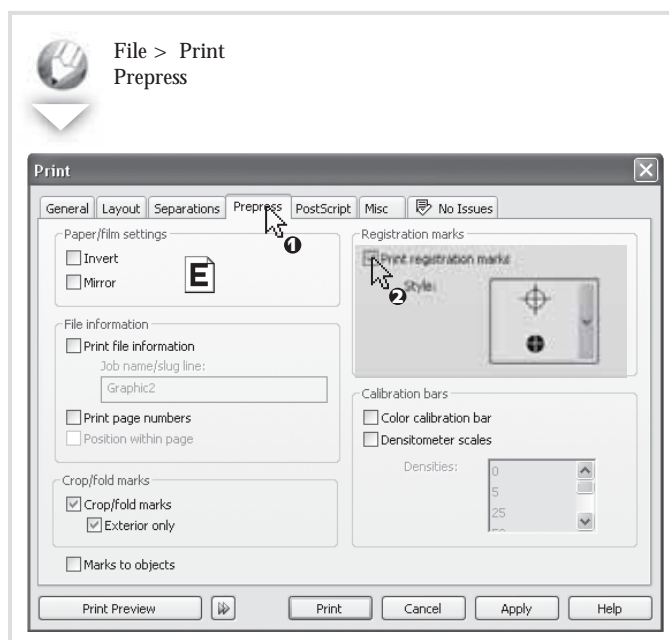
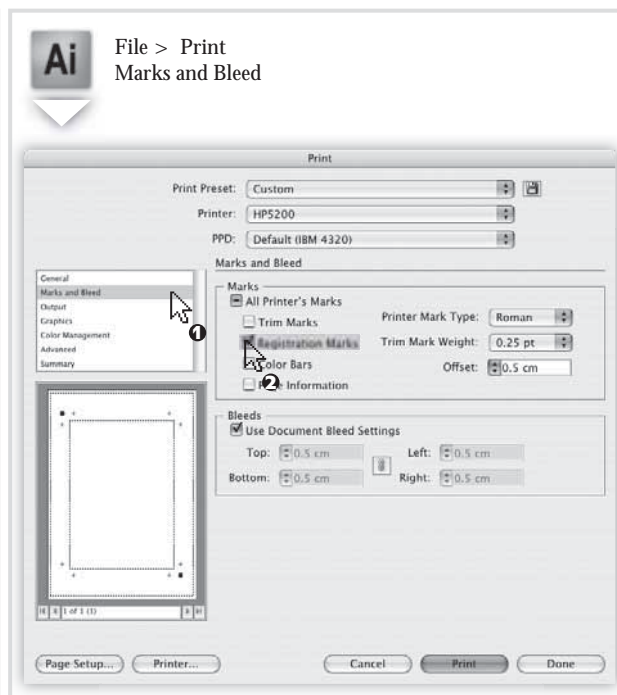
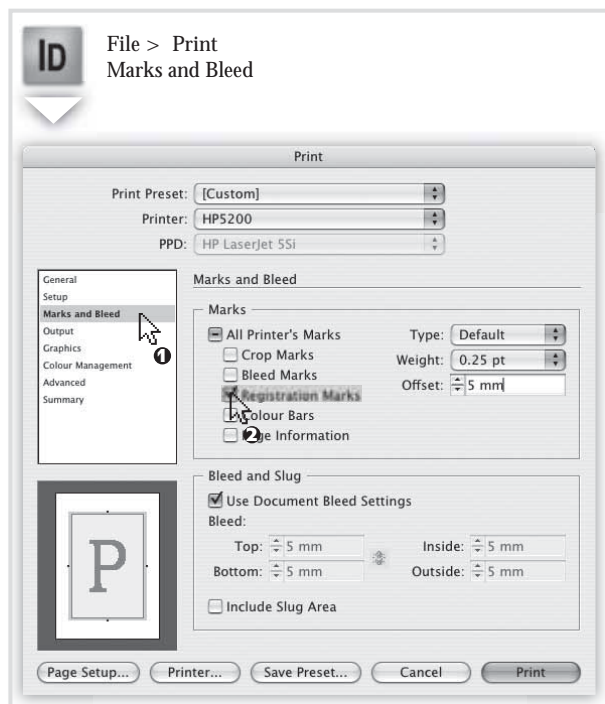
[10-א]

[12-א]

בתי דפוס רבים מעדיפים שלא יהיו בקובץ סימני ההתאמה מאחר שלדעתם סימני ההתאמה תופסים שטח מיותר, והם משתמשים בסימני החיתוך כדי להתאים את הלוחות. מומלץ אפוא לשאול את בית הדפוס כיצד להגיש את הקובץ.

הוראות לבחירת סימני התאמה (Registration Marks) מהתכנות

גודל דף

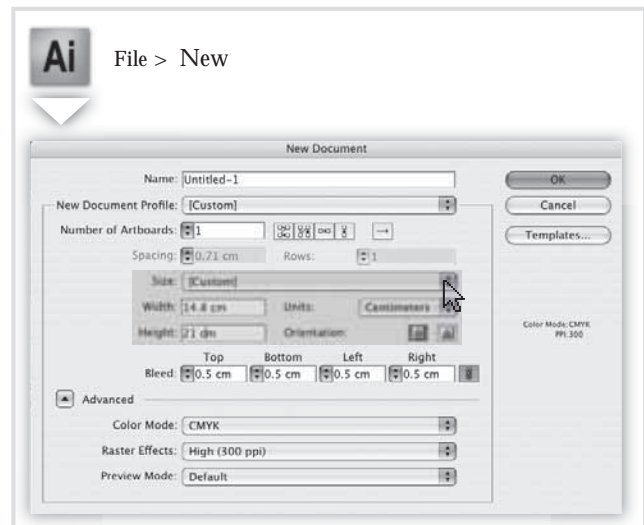
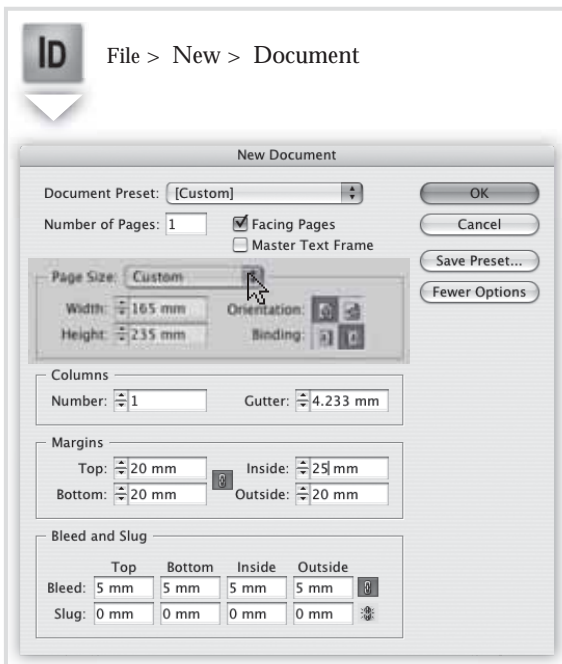
יש להבחין בין שני גודלי דף: גודל דף עבודה וגודל דף הדפסה.

גודל דף עבודה

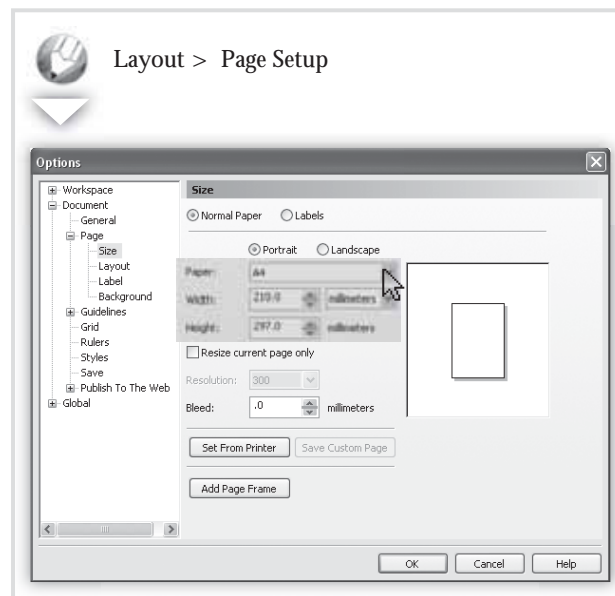
גודל דף עבודה הוא גודל הדף שעובדים בו בתכנה (גודל נטו). קביעת גודל הדף בתכנות אילוסטרייטור ואינדזיין נעשית כאשר בוחרים בתפריט **File > New**. בתכנת קורל-דרו גודל הדף נקבע לאחר שהמסמך קיים, באמצעות התפריט **Layout > Page Setup**.

הוראות לבחירת גודל דף עבודה מהתכנות

באילוסטרייטור ובאינדזיין הגדרת גודל דף העבודה היא הפעולה הראשונה לאחר פתיחת התכנה.

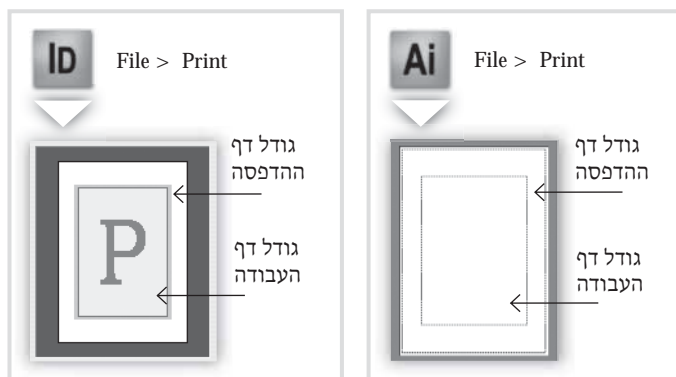

לאחר הגדרת גודל המסמך אפשר תמיד לשנות את נתוניו דרך התפריט **File > Document Setup**. בקורל-דרו גודל דף העבודה מוגדר באופן אוטומטי, ואפשר לשנותו כך:

גודל דף הדפסה

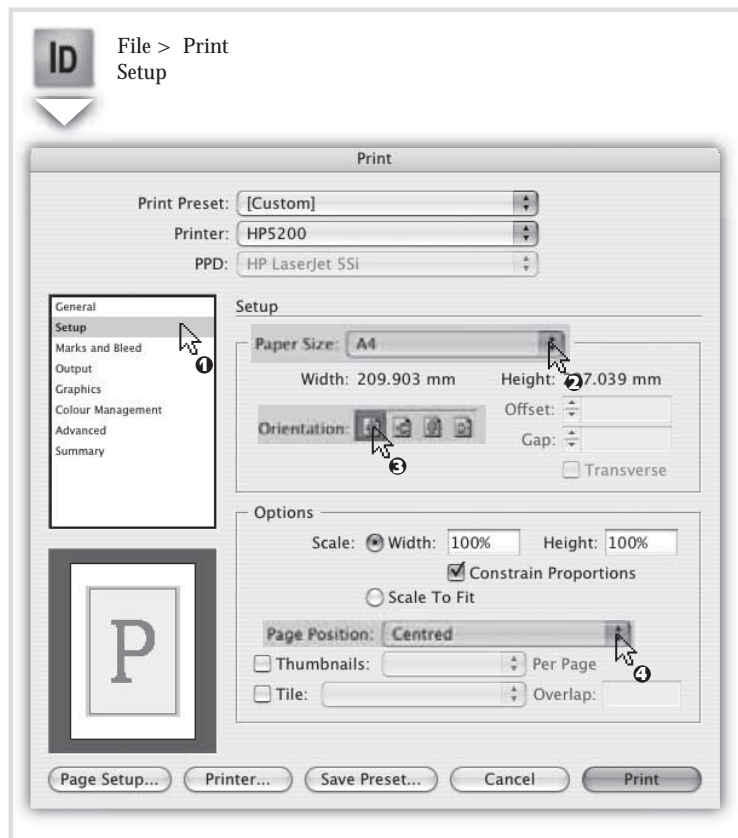
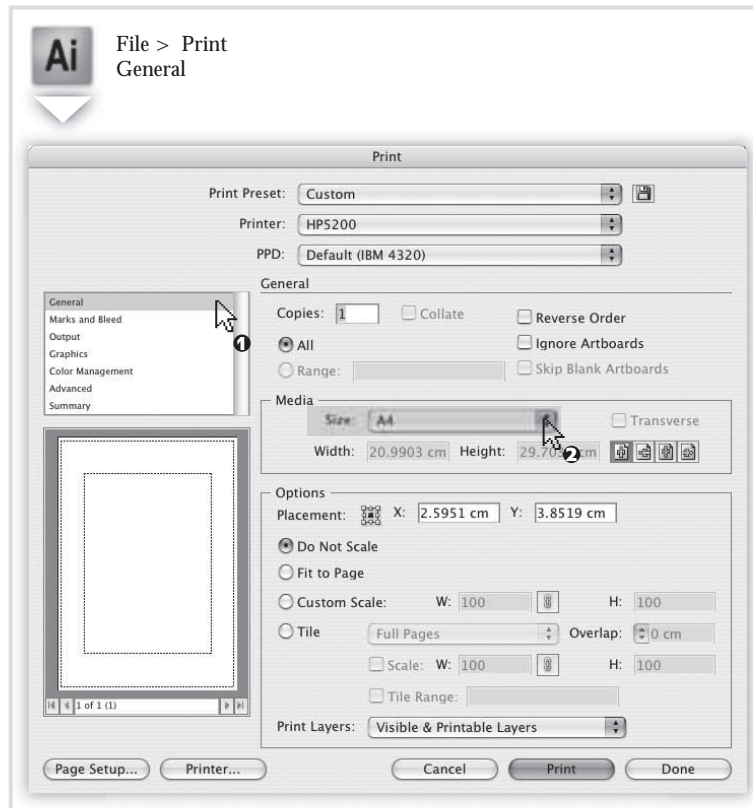
גודל דף הדפסה הוא גודל הדף שעליו תודפס העבודה (גודל ברוטו). גודל דף ההדפסה תמיד גדול מגודל דף העבודה מאחר שבתהליך ההדפסה יש צורך בסימני חיתוך, בגרייפר (להסבר המושג ראו עמוד 26), בגלישה (להסבר המושג ראו עמוד 29) ובסימני התאמה. סימנים אלו ממוקמים מחוץ לשטח דף העבודה, ומאחר שלאחר ההדפסה הדף עובר חיתוך, גודלו הסופי יהיה כגודל דף העבודה. את גודל דף ההדפסה מגדירים בהגדרות ההדפסה **File > Print**. שימו לב שלאחר הגדלת דף ההדפסה מסומן בתצוגת המסמך שבהגדרות ההדפסה גודל דף העבודה לעומת גודל דף ההדפסה (בקורל-דרו אין תצוגה כזו).

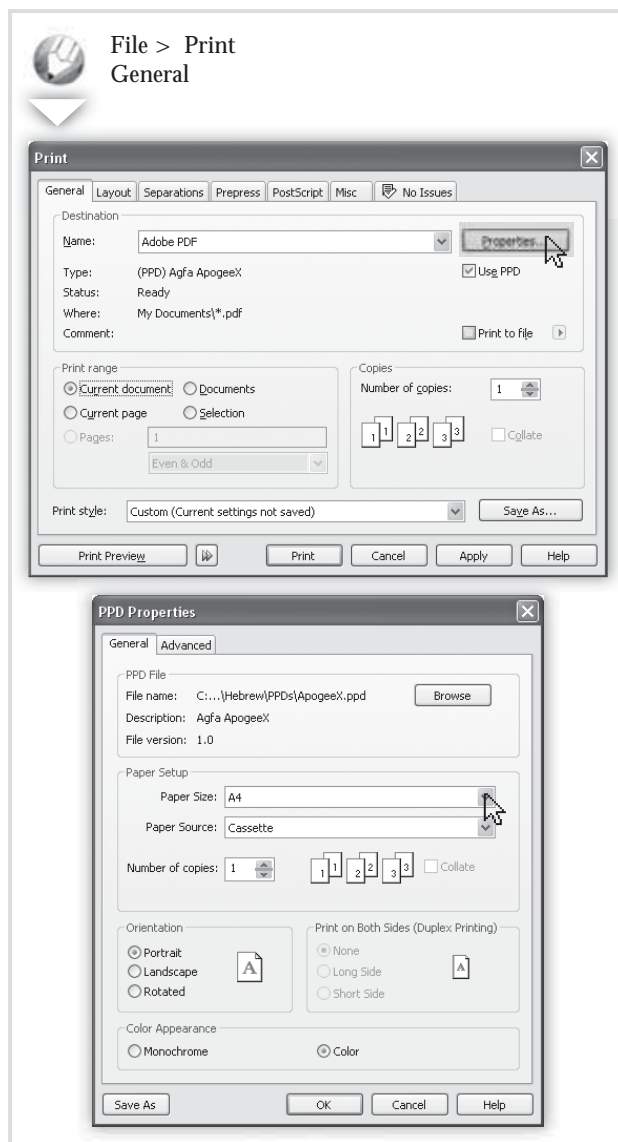

כאשר מתלבטים בעניין גודל דף ההדפסה, רצוי לבחור בדף הגדול ברמה אחת מגודל דף העבודה. לדוגמה, אם גודל דף העבודה הוא A4, רצוי לבחור דף הדפסה בגודל A3. דוגמה א-13 מראה כיצד נראית העבודה בשלב הסופי.

הוראות לבחירת גודל דף להדפסה מהתכנות

יש גם מקרים מיוחדים...

יש מקרים שבהם גודל דף העבודה שווה לגודל דף ההדפסה. מקרים כאלה יכולים להתרחש כאשר הלקוח מעוניין למלא גיליון בעבודות מסוגים שונים. למשל: עבור לקוח המייצר מוצרים לגני ילדים ומעוניין לקבל בהדפסה אחת מוצרים רבים (כתר ליום הולדת, כרטיס ברכה, תיקייה ועוד) רצוי לבחור דף עבודה ודף הדפסה בגודל גיליון. עם זאת, במקרים אלו, בשאלת גודל הדף ראוי להתייעץ עם בית הדפוס.

מקרה מיוחד אחר – כאשר משתמשים בגודלי נייר קטנים הנשלחים להדפסה שנייה. למשל: שלמה, מרצה מפורסם הנותן הרצאות ברחבי הארץ, מדפיס לפרסום הרצאותיו 100,000 פליירים צבעוניים: עיצובם נאה ובהם לוגו. במרכז הפלייר יש שטח ריק המיועד לפרטים על ההרצאה (כגון: שם ההרצאה, המקום וכו').

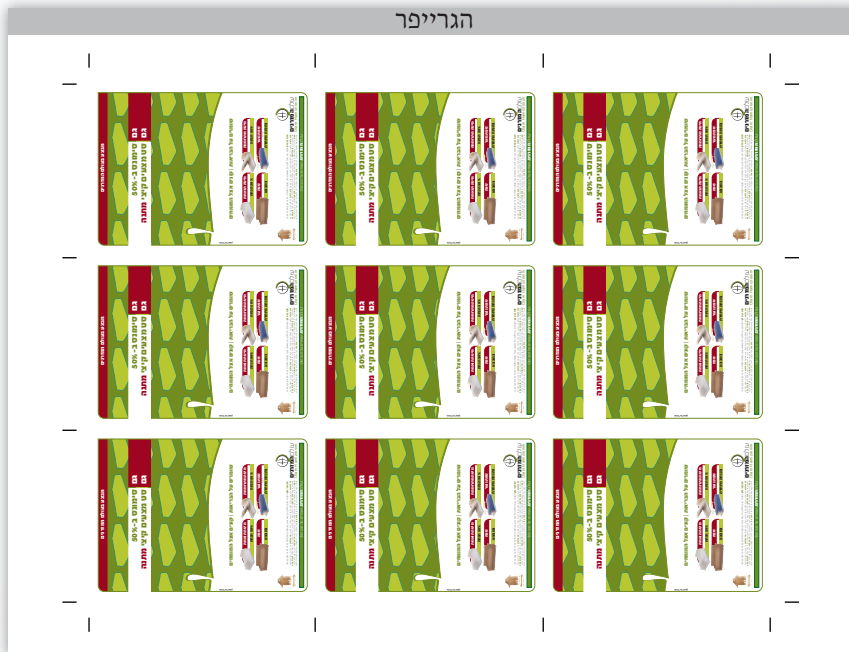
לפני כל הרצאה חוזר שלמה לבית הדפוס עם כמות קטנה של פליירים (כ-3,000) ומדפיס עליהם פרטים על הרצאתו הקרובה. ההדפסה במקרה זה היא בשחור בלבד, והיא נעשית על השטח שנותר ריק בהדפסה הקודמת. גם כאן גודל דף העבודה זהה לגודל דף ההדפסה.

במקרים אלו חשוב לשים לב ולא למלא את הדף עד לקצה, אלא להשאיר מסביב מסגרת לבנה קטנה (1 ס"מ) כדי שהצבע לא יגיע עד קצה הנייר ויטפטף במכונת ההדפסה וכדי שיישאר מקום לגרייפר (להסבר המושג ראו הסעיף הבא).

גרייפר

בקצות גיליון הנייר יש להותיר שטח ריק ברוחב של 1.5 ס"מ עבור הגרייפר – התופסן האוחז את הדף במכונת ההדפסה. בזמן ההדפסה קצה הדף נתון בתוך הגרייפר, שטח זה אינו מקבל צבע ונשאר לבן (בדרך-כלל יש גרייפר אחד, למעט מקרים נדירים שבהם יש שני גרייפרים). רצוי לברר בבית הדפוס היכן נמצא הגרייפר בכל עבודה – בצד הצר או בצד הרחב של הנייר. בדוגמה א-14 אפשר לראות גיליון מודפס שבצדו העליון מסומן שטח הגרייפר.

1.5 ס"מ

[א-14]

כאשר גודל דף ההדפסה גדול משטח דף העבודה, אין צורך להתייחס לגרייפר, כיוון שממילא יש מקום פנוי עבורו.

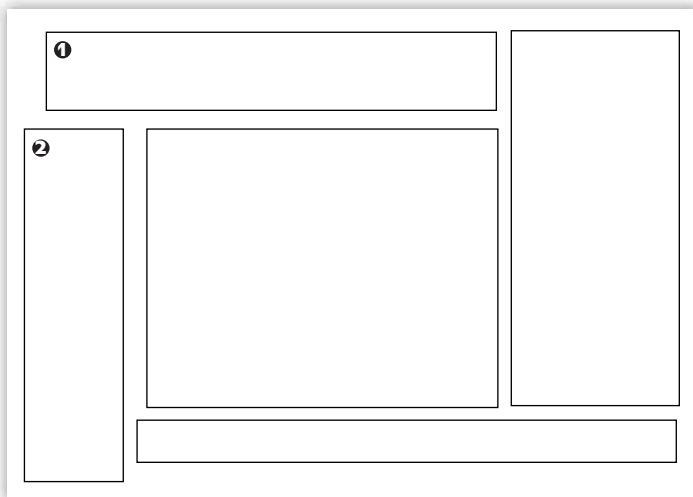

סידור עצמים להדפסה על פני הגיליון

בדרך-כלל גודל עבודות הדפוס קטן מגיליון. במקרה שללקוח יש עבודות דפוס רבות, והוא מעוניין להדפיס את כולן באותו גיליון, יש לסדר את העבודות להדפסה על דף בגודל מתאים (כאמור, מומלץ לברר בבית הדפוס מה גודל הנייר המתאים להדפסת עבודות אלו). חשוב לא למלא את הדף עד הקצה, אלא להשאיר מסביב מסגרת לבנה קטנה (1.5 ס"מ) כדי שהצבע לא יגיע עד לקצה הנייר ויטפטף במכונת ההדפסה וכדי שישאר מקום לגרייפר.

יש לסמן בקובץ סימני חיתוך לכל אחת מהעבודות, ובמקרה הצורך גם סימני התאמה. כאשר ממקמים את כל העבודות בדף, חשוב לתכנן כיצד הדפס יחתוך את העבודה, בהנחה שהחיתוך בבית הדפוס נעשה בקווים ישרים ולאורך כל הדף.

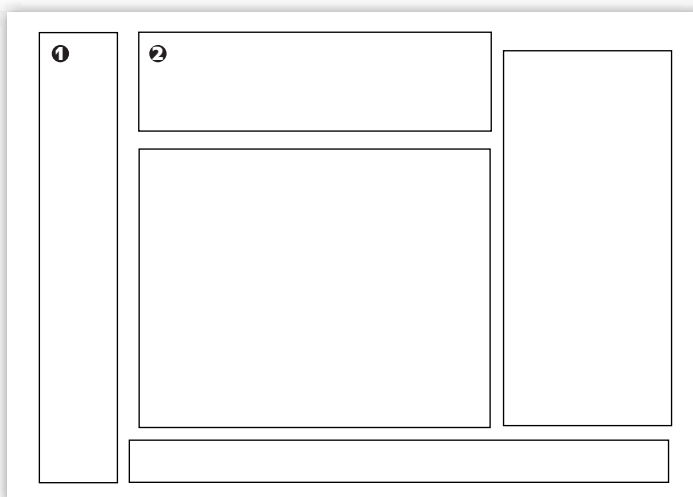
יש לוודא שלא ייווצר מצב שבו אין אפשרות לחתוך את העבודה, כמו בדוגמה זו:

[א-15]

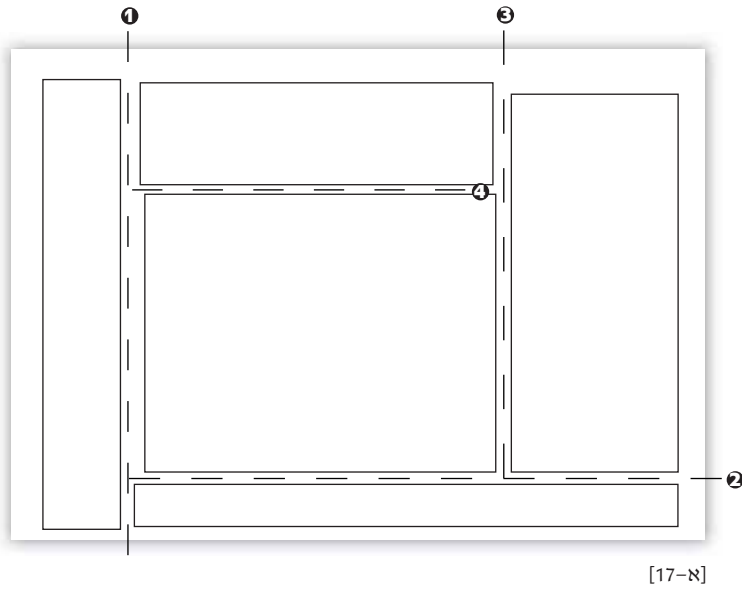
החיתוך כאן בלתי אפשרי מאחר שאי-אפשר לחתוך את כל העצמים מבלי לפגוע לפחות באחד מהם. כדי לתקן את הבעיה אפשר להחליף בין עצם 1 לעצם 2.

הנה תיקון לעבודה זו:

[א-16]

כאשר מסדרים את הגיליון חשוב להתייחס לתהליך החיתוך. בדוגמה שלהלן יחתוך הדפס תחילה את קו 1, לאחר מכן את הקווים 2 ו-3, ולבסוף את קו 4.

טיפים

שיהיה תמיד משהו טוב במקור ...

תמיד כדאי לשמור קובץ עם מוצרי דפוס אישיים שונים שאנו זקוקים להם, כגון: כרטיסי ביקור, מדבקות, פליירים. כאשר ממלאים ללקוח את גיליון ההדפסה, נשאר לעיתים מקום ריק שאין ללקוח שימוש בו. במקרה כזה נוכל לשלוח משהו מהמאגר שהכנו מבעוד מועד ולמקם אותו בשטח הפנוי.

גרפיקאים רבים ממעטים להדפיס כרטיסי ביקור, ובמקום זה מנצלים פינות ריקות. רצוי לוודא תחילה שהלקוח אינו מעוניין להדפיס משהו נוסף, ואין לו התנגדות לכך.

גלישות

גרפיקאים מכינים לעתים קרובות מוצרי דפוס שהצבע בהם מגיע עד הקצה (כלומר כל שטח הדף או השטחים הסמוכים לקצה מקבלים צבע) כמו בכרטיס זה:

[א-18]

כאשר חותכים את הכרטיס במכונת החיתוך קשה לדייק בחיתוך משום שהוא נעשה בו בזמן על כמות גדולה של מוצרים. עלולות אפוא לחול סטיות של עד 1.5 מ"מ לכל כיוון שתבואנה לידי ביטוי בנימות לבנות בצדי המוצר המוגמר (להרחבה בנושא החיתוך ראו פרק "השבחת דפוס", סעיף "חיתוך", עמוד 244).
לכרטיס המודפס שלהלן לא הוכנה גלישה, וכך הוא נראה לפני חיתוך:

[א-19]

מאחר שלא הוכנה לכרטיס גלישה, וחלה תזוזה בעת החיתוך, נוצרו נימות לבנות בחלק העליון ובצד שמאל:

[א-20]

כדי לפתור את הבעיה יש להכין גלישות. גלישה היא למעשה הגדלת השוליים הצבעוניים של המוצר המודפס ב-3-5 מ"מ. גלישה מכונה גם Bleed. כיוון שהדפס משתמש בסימני החיתוך בבואו לחתוך את הגיליון, אין מקום לחשוש שמא הגלישה תפגע בדיוק החיתוך.

הנה דוגמה מתוקנת לכרטיס:

[א-21]

כאשר יחתכו את הכרטיס המתוקן, גם במקרה של סטיות בחיתוך, התוצר המוגמר יצא כהלכה. שימו לב לסטיות בקווי החיתוך 2 ו-4. למרות הסטייה השטח עדיין צבוע, ולא נוצרת נימה לבנה.

[א-22]

שימו לב שגודל הגלישה משתנה בין המוצרים השונים:
גלישה למוצרים קטנים, כגון: כרטיס ביקור, פרוספקט ופולדר, היא 3-5 מ"מ.
גלישה לעמודי מגזינים וספרים היא 5 מ"מ.
גלישה לכריכות ספרים היא 10-20 מ"מ.

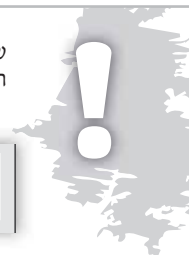
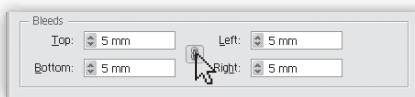

הגדרת הגלישה

בעמוד 18 תוארו שתי שיטות לעבודה עם סימני חיתוך. שתי השיטות מתאימות גם לעבודה עם גלישה. להלן סיכום שתי שיטות העבודה בלויית דוגמאות. ההבדלים בין השיטות נובעים ממספר המוצרים הממוקם על הדף. מומלץ להתייעץ עם בית הדפוס בנושא זה.

שיטות עבודה להכנת סימני חיתוך וגלישה		
שיטה א': השיטה הידנית	שיטה ב': השיטה האוטומטית	
שיטה זו מתאימה למקרה של יותר ממוצר אחד בדף.	שיטה זו מתאימה למקרה של מוצר אחד בלבד בדף.	בחירת השיטה
גודל גדול מספיק כדי להכיל את כל המוצרים, כולל סימני חיתוך וגלישה.	גודל הסופי של העבודה. לדוגמה: הכנת פלייר בגודל A5 – דף A5.	גודל דף העבודה
יש להכין סימני חיתוך בקובץ (באופן ידני).	יש להשתמש בסימני החיתוך שבהגדרות ההדפסה.	סימני חיתוך
לא.	כן. באילוסטרייטור יש להגדיר גלישה בהגדרות עמוד (New...) ובהגדרות הדפסה (Print...). באינדזיין יש להגדיר גלישה בהגדרות עמוד (New...) ובהגדרות הדפסה (Print...). בקורל-דרו יש להגדיר גלישה בהגדרות ההדפסה (Print...). הסבר מפורט יותר – בעמודים הבאים.	האם יש צורך להגדיר גלישה (בהגדרות העמוד או ההדפסה)?
יש להגדיל את העצמים הגולשים (המגיעים עד הקצה) בעוד 3–5 מ"מ.	יש להגדיל את העצמים הגולשים אל מעבר לשטח העמוד בעוד 3–5 מ"מ (כגודל הגלישה שהוגדרה בהגדרות עמוד/הגדרות ההדפסה).	אופן הכנת הגלישה

שימו לב שבתכנות אילוסטרייטור ואינדזיין בהגדרות הגלישה שבהגדרות העמוד ובהגדרות ההדפסה, די למלא את נתוני הגלישה בתא אחד – שאר הנתונים מתעדכנים אוטומטית הודות לסימון הקישור שליד נתוני הגלישה.

להלן דוגמאות מעשיות לשיטות עבודה אלו.

דוגמה מעשית לשיטה א':

כך תיראה העבודה על המסך (שימו לב שבדף העבודה ממוקמת כל העבודה):

[א-23]

מאחר שסימני החיתוך וסימני הגלישה סומנו באופן ידני, אין צורך להגדיר אותם בהגדרות ההדפסה.

דוגמה מעשית לשיטה ב':

כך תיראה העבודה על המסך (דוגמה א-24). שימו לב שהגלישה יוצאת מדף העבודה. בהגדרות ההדפסה יהיה צורך להגדיר סימני חיתוך וגלישה. לאחר ההדפסה העבודה תיראה כמו דוגמה א-25.

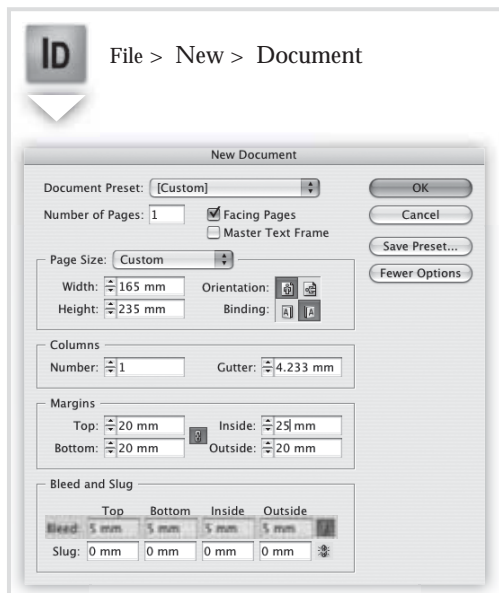
[א-25]

[א-24]

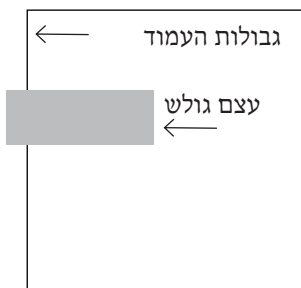
כיצד מגדירים גלישה מהתכנות (שיטה ב')

באילוסטרייטור ובאינדיזיין, בהגדרות מסמך חדש מגדירים Bleed של 3-5 מ"מ (0.3-0.5 ס"מ).

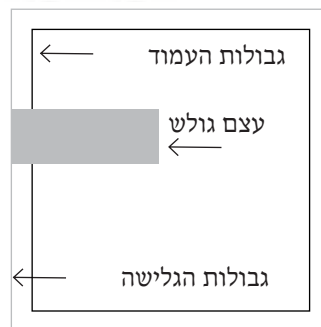

לאחר שהוגדר גודל המסמך, אפשר תמיד לשנות את נתוניו בתפריט **File > Document Setup**.

מאחר שבתכנות אלו הגלישה מוגדרת מראש, היא מוצגת במסמך כמסגרת לעמוד (ראו דוגמה א-26). תצוגה זו מקלה מאוד על העבודה, שכן אפשר לראות בבירור עד היכן מגיעה הגלישה ולהגדיל את כל העצמים הגולשים (העצמים המגיעים עד הקצה) עד למסגרת.

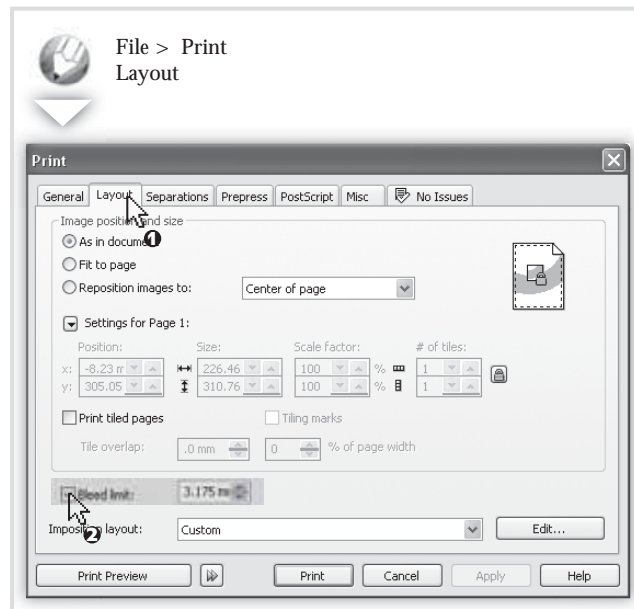

[א-27]

[א-26]

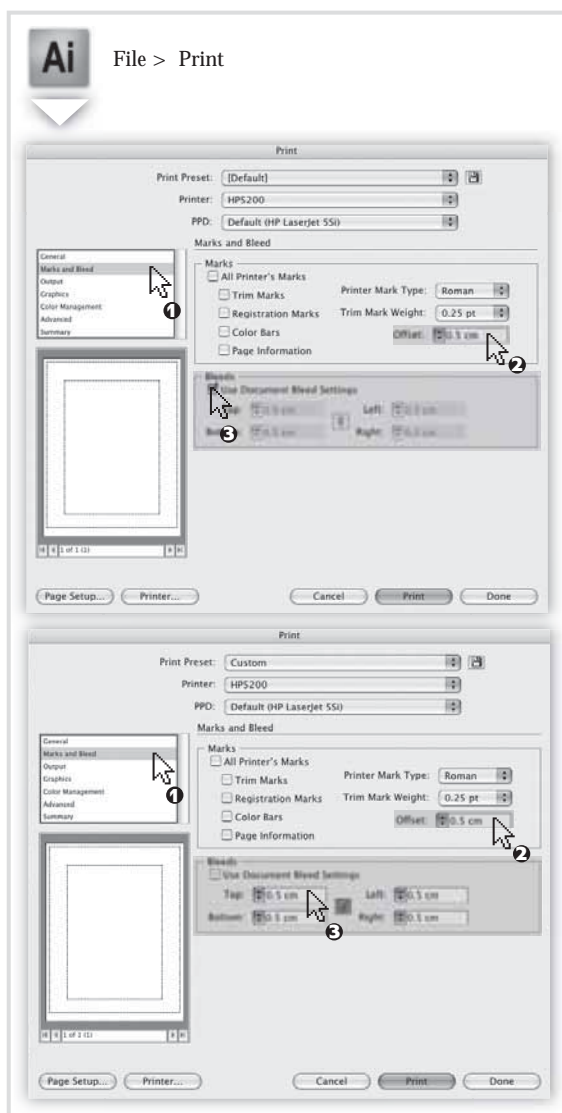
בקורל-דרו הגלישה אינה מוצגת במסמך, כפי שאפשר לראות בדוגמה א-27, ולכן רצוי להכין מסגרת כזו מקווי עזר כדי לראות עד היכן להגדיל את העצמים הגולשים. הגדרת הגלישה נעשית אך ורק בהגדרות ההדפסה. בזמן העבודה מגדילים את העצמים הגולשים ב-3 עד 5 מ"מ אל מעבר לעמוד, וכאשר מדפיסים או סוגרים את הקובץ, מגדירים Bleed בהגדרות ה-Print.

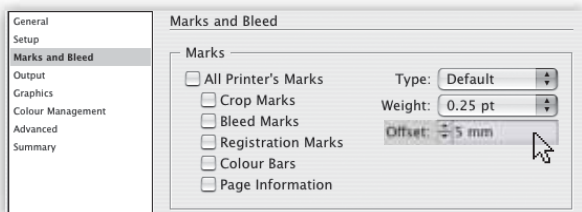
להזכירכם, כדי שיהיה אפשר לראות את הגלישה, דף ההדפסה חייב להיות גדול מדף העבודה. כאשר עובדים על נייר בגודל A4 – גודל הנייר המקסימלי במדפסת ביתית – אי-אפשר לראות את הגלישה בתדפיס, אלא רק בקובץ הסגור לאחר שהוגדר נייר גדול יותר.

באילוסטרייטור, כדי להזין אוטומטית את נתוני הגלישה (שהוגדרו לקובץ בהגדרות העמוד) להגדרות ההדפסה, יש לסמן את האפשרות Use Document Bleed Settings. אם בהגדרות העמוד לא הוגדרה גלישה, אפשר להגדיר אותה בהגדרות הדפסה על-ידי ביטול האפשרות והכנסת הנתונים.

שימו לב שבתכנות אילוסטרייטור ואינדזיין בהגדרות ההדפסה חשוב להתייחס לנתון הנקרא Offset, כי כאשר מגדירים גלישה, מגדילים למעשה את השטח המודפס. חשוב למנוע מצב שסימני החיתוך יעלו על שטח הגלישה (שאם לא כן הם, עלולים להופיע במוצר המודפס), כמו בדוגמה א-28. כדי למנוע מצב זה יש להגדיר Offset בגודל הגלישה. נתון זה גורם להרחקת סימני החיתוך משטח הגלישה, כפי שאפשר לראות בדוגמה א-29.

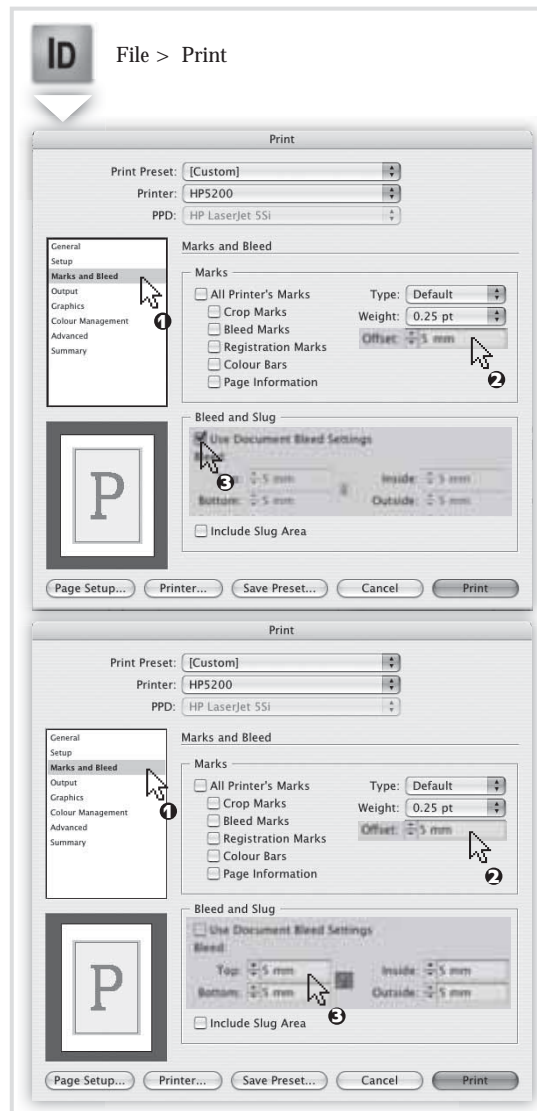

[א-29]

[א-28]

באינדיזיין, כדי להזין אוטומטית את נתוני הגלישה (שהוגדרו לקובץ בהגדרות העמוד) להגדרות ההדפסה, יש לסמן את האפשרות Use Document Bleed Settings. אם בהגדרות העמוד לא הוגדרה גלישה, אפשר להגדיר אותה בהגדרות הדפסה על-ידי ביטול האפשרות והכנסת הנתונים.

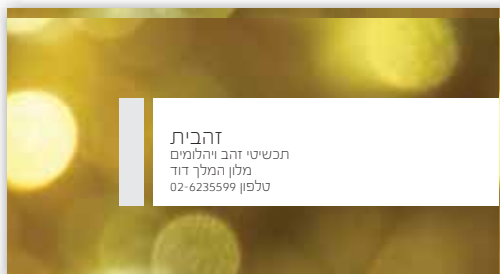
כאשר העצם הגולש הוא תמונה

כאשר במוצר דפוס (כרטיס, פרוספקט וכד') התמונה מגיעה עד קצהו, יש להכין לתמונה גלישה. חשוב להתחשב בנתון זה כאשר סורקים את התמונה ולהגדיל את שטחיה ככל האפשר. כאשר מעבדים תמונה בפרוטושופ, חשוב לסמן בקווי עזר את שטח הגלישה כדי לזכור ששטח זה מיועד לחיתוך, ולא למקם בו עצמים שלא רצוי שייחתכו.

[א-30]

חשוב לדעת שכאשר רקע המוצר הוא תמונה או רקע לא אחיד, גם אם ממקמים בדף מספר רב של מוצרים, אין להצמיד אותם זה לזה. חובה להכין למוצר גלישה מכל הצדדים כדי למנוע תוצאה זו (שימו לב ל"קישוט" בצד ימין ולמעלה):

כיצד יוצרים גלישה למספר מוצרים יחד?

אם בית הדפוס דורש להכין מספר מוצרים בקובץ אחד, יש לשכפל את המוצר ולהצמיד את המוצרים המשוכפלים זה לזה כדי לחסוך בחיתוך. סעיף זה יעסוק בשיטות השונות להנחת מספר מוצרים בקובץ. הדוגמה מתייחסת ל-4 יחידות בקובץ, אך העיקרון זהה גם במספר שונה של יחידות.

כאשר רקע המוצר אחיד

[א-31]

בכרטיס זה עבודת השכפול פשוטה למדיי מאחר שרקע המוצר אחיד. יש אפוא לשכפל את המוצר ולסמן סימני חיתוך בלבד.

[א-32]

כאשר הצבע גולש רק בצד אחד

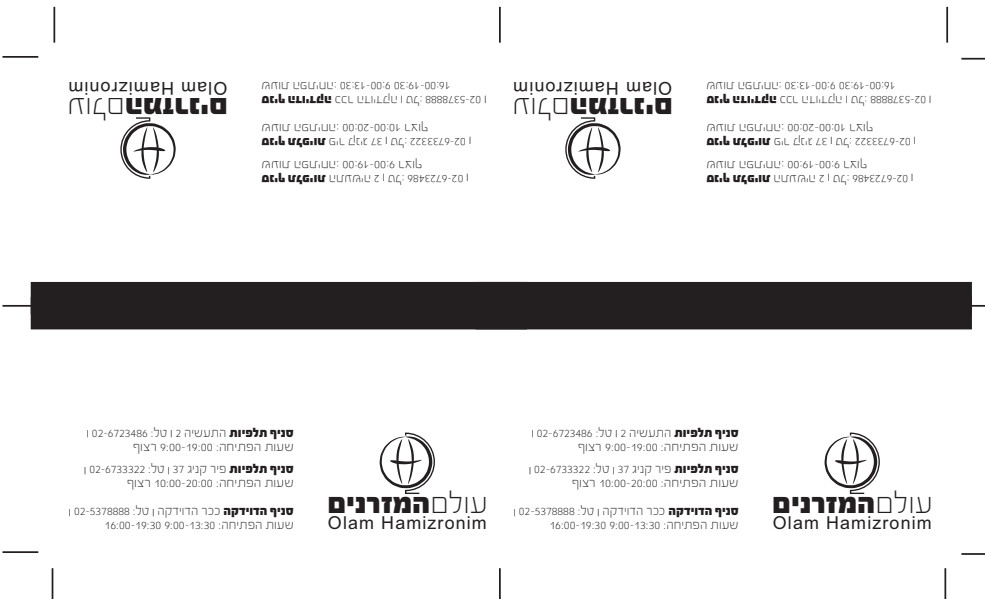
[א-33]

בכרטיס זה נחוצה גלישה בחלק העליון בלבד, שאם לא כן תיראה בכרטיס נימה לבנה כאשר תחול תזוזה בחיתוך:

[א-34]

נסו להצמיד זה לזה ארבעה כרטיסים בכל הצורות האפשריות. כדי לבדוק כיצד יתקבלו הכרטיסים לאחר החיתוך, העבירו קו במקום החיתוך, ובדקו אם עלולות להיווצר נימות לבנות במקרה של תזוזה בחיתוך. אפשר לוותר על גלישה בחלקו העליון של הכרטיס, אם מצמידים את הכרטיסים זה לזה באותו אזור. דרך נוספת היא להפוך את הכרטיסים – החלק הלבן יהיה צמוד, והחלק השחור יהיה בקצוות:

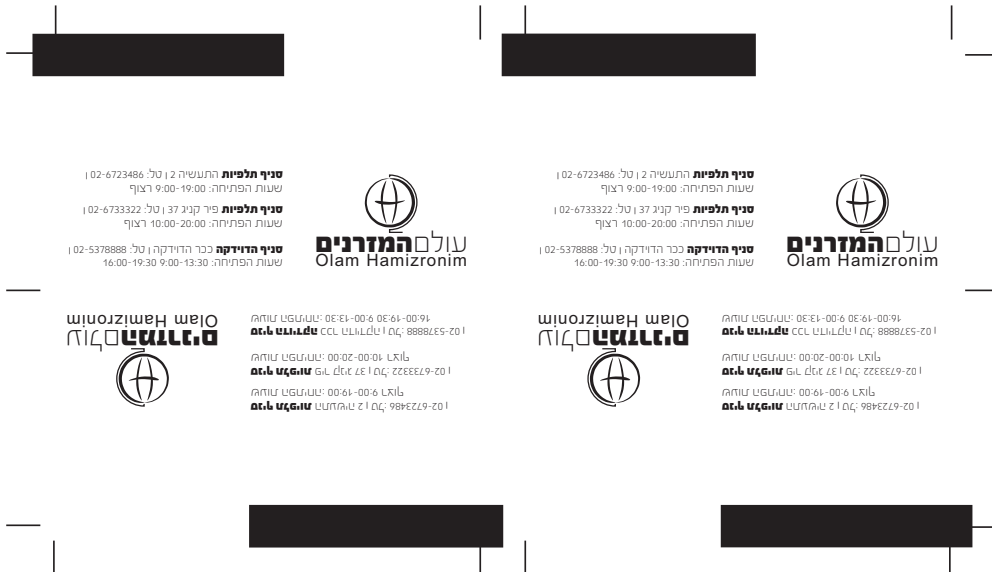
[א-35]

לא תמיד כאשר הצבע גולש רק בצדו העליון של הכרטיס, יש אפשרות להצמיד את הכרטיסים. בדוגמה הבאה אף שהצבע הגולש הוא בצד אחד, לא יהיה מנוס מסימון גלישה גם בין הכרטיסים.

[א-36]

נסו להצמיד ארבעה כרטיסים בכל הצורות האפשריות. כדי לבדוק כיצד יתקבלו הכרטיסים לאחר החיתוך, העבירו קו במקום החיתוך, ובדקו אם עלולות להיווצר נימות לבנות במקרה שתחול תזוזה בחיתוך. בכרטיס זה יש לסמן גלישה בין צדי הכרטיסים ומסביבם. זוג הכרטיסים הונח הפוך כדי לחסוך גלישה מכל הצדדים:

[א-37]

כאשר הצבע גולש בשני צדדים

[א-38]

כרטיס זה, שונה מהכרטיס הקודם, ובו אלמנט של צבע גם בצדדים. נחוצה כאן גלישה כמעט מכל צדדיו, שאם לא כן, תיראה נימה לבנה (בצד שמאל ולמטה) במקרה של תזוזה בחיתוך:

[א-39]

נסו להצמיד ארבעה כרטיסים בכל הצורות האפשריות. כדי לבדוק כיצד יתקבלו הכרטיסים לאחר החיתוך, העבירו קו במקום החיתוך, ובדקו אם עלולות להיווצר נימות לבנות במקרה של תחול תזוזה בחיתוך.
גם בכרטיס זה אפשר למנוע גלישה בחלקו העליון של הכרטיס על-ידי הצמדת החלק העליון של ארבעת הכרטיסים. במקרה זה אי-אפשר להצמיד גם את צדי הכרטיסים, ולכן יש צורך לתת גלישה בצדדים:

[א-40]

כאשר הצבע גולש בכל הצדדים

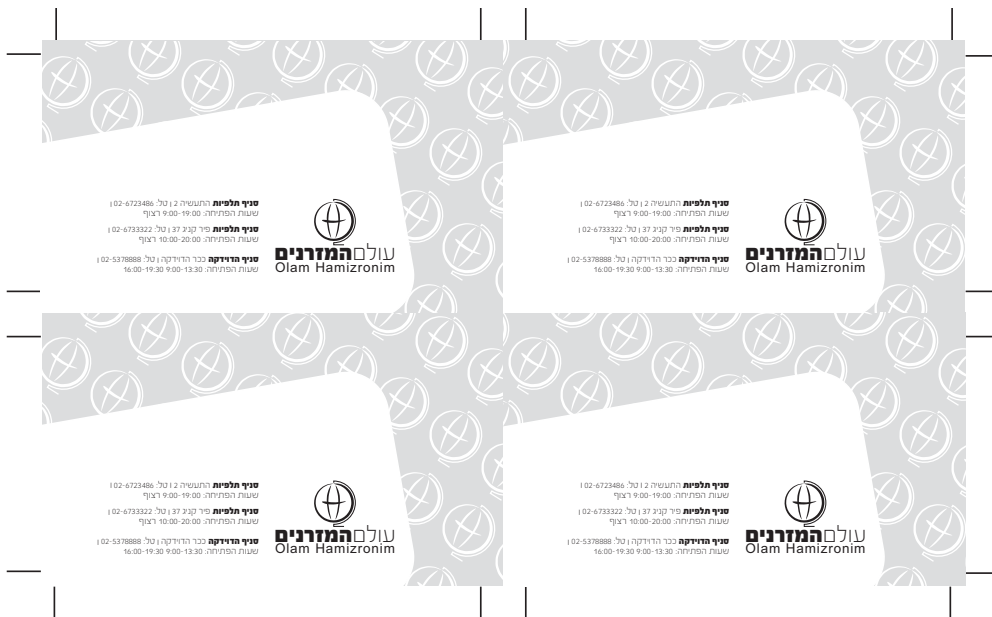
[א-41]

בכרטיס זה אף שהרקע נראה אחיד למדי, אי-אפשר להצמיד את הכרטיסים, כי תזוזה בחיתוך תגרום לנימות ולגילוי הרקע של הכרטיס הצמוד (בצד ימין ולמעלה):

[א-42]

נסו להצמיד ארבעה כרטיסים בכל הצורות האפשריות. כדי לבדוק כיצד יתקבלו הכרטיסים לאחר החיתוך, העבירו קו במקום החיתוך, ובדקו אם עלולות להיווצר נימות לבנות במקרה של תחול תזוזה בחיתוך. המסקנה המתבקשת במקרה זה היא שיש צורך בגלישה בכל הצדדים:

[א-43]

כרטיסי ביקור צבעוניים

כרטיסי ביקור (או כל מוצר דפוס קטן אחר) משתלם יותר להדפיס בדפוס דיגיטלי (להרחבה בנושא ראו פרק "דפוס דיגיטלי", עמוד 217). אמנם בדפוס דיגיטלי העלות ליחידה גבוהה יותר מבדפוס אופסט, אך בגלל גודלם של כרטיסי הביקור, יהיה צורך במספר קטן יותר של הדפסות. גודל הדף הסטנדרטי בדפוס דיגיטלי הוא A3. אפשר למלא דף זה בכ-18 כרטיסים.

לפניכם שישה כרטיסי ביקור צבעוניים. גודל כל כרטיס 5/9 ס"מ. מלאו דף בגודל A3 בכל אחד מהכרטיסים. שימו לב לגלישות ולסימני החיתוך. לבסוף תקבלו שישה דפי A3 (פתרון החל מעמוד 339).

אוברפרינט (Overprint)

שיטת העבודה בתכנות

נסו לדמיין הדפסה, ובה מלבן שחור, ועליו עצם בצבע כחול. הייתכן שהעצם הכחול נראה על גבי המלבן השחור? הרי הצבע שבו משתמשים בבתי הדפוס אינו אטום, ולכן העצם הכחול היה אמור להיעלם על גבי המלבן שחור. הפתרון לתעלומה זו טמון בהגדרות של התכנות הגרפיות. בררת המחדל בתכנות אלו – כאשר צבע עולה על צבע (העצם הכחול על המלבן השחור), העצם העליון יוצר חור בעצם התחתון. כלומר לאחר הדפסת המלבן השחור העצם הכחול יצר בו חור. לדוגמה: בתוך מלבן שחור יש לוגו של רשת "עולם המזרונים" בצבע כחול. בדוגמה א-44 אפשר לראות את התוצאה הסופית, לאחר שילוב שני הצבעים. בדוגמה א-45 אפשר לראות כיצד נראה השטח שיודפס בשחור, ובדוגמה א-46 – כיצד נראה השטח שיודפס בכחול.

[א-46]

[א-45]

[א-44]

הודות לאפשרות זו אפשר להדפיס צבעים בהירים על גבי צבעים כהים, שאם לא כן, היה צריך להדפיס תמיד צבעים כהים על גבי צבעים בהירים. בררת המחדל בתכנות הגרפיות היא אפוא חירור העצמים התחתונים.

סות' משתמשים באוברפרינט

במקרים מסוימים יש צורך לשנות את בררת המחדל ולהגדיר לעצם מסוים "אל תחורר את העצם התחתון". לביצוע פעולה זו יש להשתמש בפקודה אוברפרינט.

להלן דוגמה מעשית למקרה שמשתמשים באוברפרינט.

עליכם להכין תוויות לרשת חנויות הבגדים "קולב". הרשת מייצרת ביגוד לילדים ולמבוגרים ומעוניינת להפיק שני סוגים של תוויות לפי הדוגמה שלהלן.

[א-48]

[א-47]

כל תווית מודפסת בשני צבעים שונים: בתווית "קולב" לבגדי מבוגרים [א-47] – צהוב לרקע וירוק לטקסט; בתווית "קולב קידס" לבגדי ילדים [א-48] – כתום לרקע וכחול לטקסט. כפי שאפשר לראות, העיצוב של שתי התוויות זהה, ובשתיהן יש להדפיס צבע כהה על גבי צבע בהיר יותר. ההבדל היחיד בין התוויות הוא שבמקום המילה "קולב" בתווית הראשונה מופיעות בתווית השנייה המילים "קולב קידס" (להרחבה בנושא עבודה בשני צבעי ספוט ראו פרק "לא הכל שחור – לבן או עבודה בצבע", סעיף "הכנת קבצים שיודפסו בצבעי ספוט בלבד", עמוד 100).

למעשה, כדי להפיק את העבודה יש צורך בשני לוחות לכל סוג של תוויות (שכן מדובר בהדפסה של שני צבעים בכל תווית), ובסך הכול – ארבעה לוחות. בדוגמאות א-49-א-52 אפשר לראות כיצד ייראו הלוחות. מאחר שברירת המחדל בתכנות היא חירור העצם התחתון על-ידי העצם העליון, אפשר לראות בדוגמאות א-51 ו-א-52 שהטקסטים מופיעים כ"חור" ברקע.

ההוראה אוברפרינט יכולה לחסוך לוח אחד. מדוגמאות א-51 ו-א-52 עולה שלוח הרקע כמעט זהה בשתי העבודות, והשוני היחיד בין הלוחות הוא ב"חור" שיוצר הטקסט המודפס עליו. הגדרת צבע האותיות כאוברפרינט תמנע את יצירת ה"חור" מתחת לטקסט. ההוראה אוברפרינט פירושה "אל תחתוך מתחת", ולכן יתקבל במקרה זה לוח רקע זהה לשני סוגי התוויות, ודי יהיה בהפקת לוח אחד לרקע.

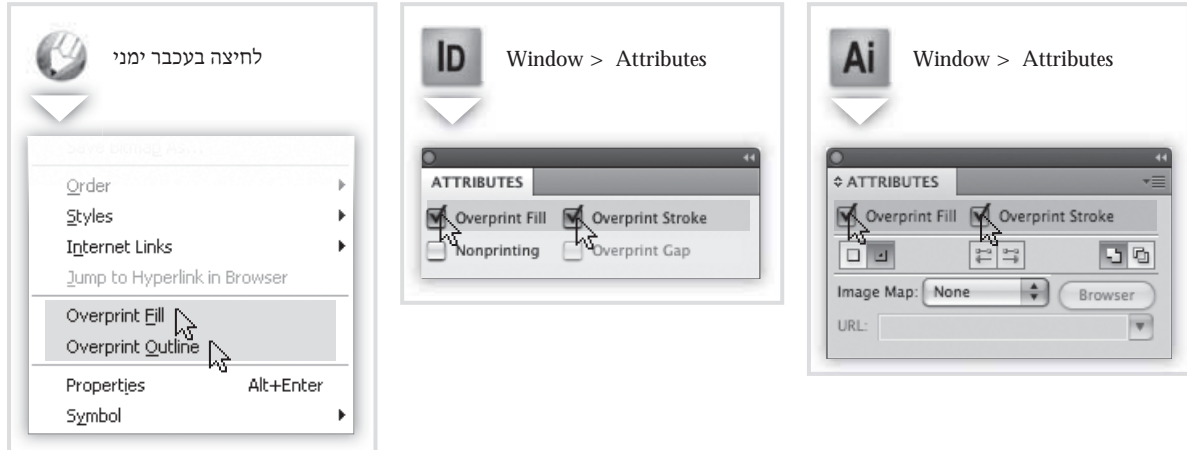
להדפסת התוויות אפשר אפוא להסתפק ב-3 לוחות, כאשר לוח הרקע משמש הן לתוויות הילדים הן לתוויות המבוגרים. חשוב להתחשב במקרה שצבע כהה (למעט משחור) יודפס על צבע אחר (גם אם הוא בהיר) כי אז הגוון שלו ישתנה מעט. לדוגמה, אם צבע כחול יודפס על צבע כתום יתקבל גוון הדומה לחום. קשה לדעת מה יהיה הגוון המדויק של שילוב הצבעים, שהרי הם אינם מופיעים בקטלוג צבעים.

ראו את התוויות בצבע בעמוד 369.

כיצד מגדירים אוברפרינט?

באילוסטרייטור ובאינדיזיין בוחרים את העצם (העליון) אותו מגדירים כאוברפרינט, ובהגדרות ה-Attributes מסמנים את האפשרות אוברפרינט (אפשר להגדיר Overprint Stroke או Overprint Fill או שניהם גם יחד). בקורל-דרו לוחצים בעכבר ימני על העצם שאותו מגדירים כאוברפרינט, ומסמנים את האפשרות Overprint Fill.

אפשרויות האוברפרינט באילוסטרייטור

בתצוגת האוברפרינט באילוסטרייטור אפשר לראות כיצד ייראו לאחר ההדפסה העצמים שהוגדר להם אוברפרינט. כדי להחיל תצוגה זו יש לבחור בתפריט View > Overprint Preview.

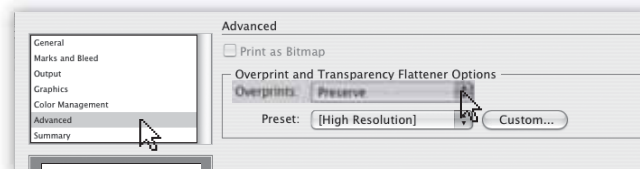
החילו תצוגה זו, והכינו שני עצמים. צבעו אותם, והגדירו לעליון אוברפרינט. תוכלו להיווכח שהעצם העליון נהיה שקוף במקומות המפגש.

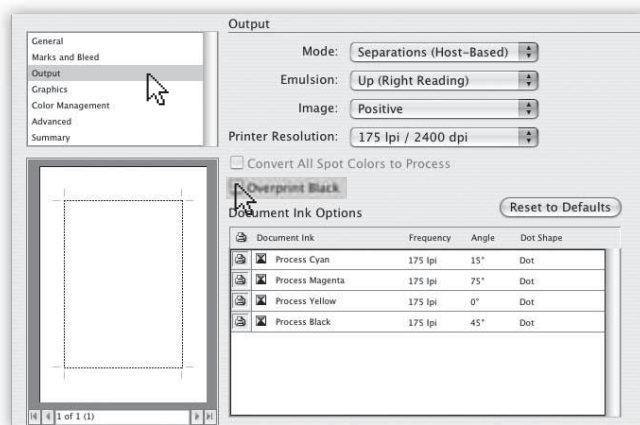
[א-54]

באפשרויות ההדפסה באילוסטרייטור אפשר להגדיר שני נתונים ביחס לאוברפרינט:

1. שמירה/ביטול הגדרות האוברפרינט של הקובץ: Print > Advanced > Overprints > Preserve.

2. הגדרת אוברפרינט אוטומטית לצבע שחור. הדבר אפשרי רק כאשר מדפיסים בהפרדות (השימוש באופציה זו נדיר).
Output > Overprint Black

אפשרויות האוברפרינט מאינדזיין

בתצוגת האוברפרינט באינדזיין אפשר לראות כיצד יראו לאחר ההדפסה העצמים שהוגדר להם אוברפרינט. כדי להחיל תצוגה זו יש לבחור בתפריט View > Overprint Preview.

החילו תצוגה זו, והכינו שני עצמים. צבעו אותם, והגדירו לעליון אוברפרינט. תוכלו להיווכח שהעצם העליון נהיה שקוף במקומות המפגש.

[א-55]

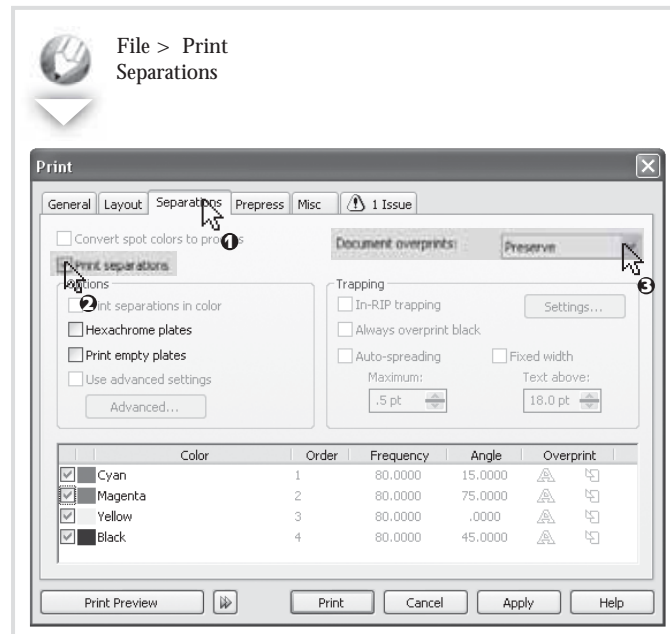
אפשרויות האוברפרינט בקורל-דרו

התצוגה בקורל-דרו היא תצוגת אוברפרינט. נסו להכין שני עצמים, צבעו אותם, והגדירו לעליון אוברפרינט. תוכלו להיווכח שהעצם העליון נהיה שקוף במקומות המפגש.

[א-56]

כאשר משתמשים באוברפרינט, יש להגדיר באפשרויות ההדפסה את שמירת הגדרות האוברפרינט של הקובץ.

השכנות (Trapping)

אל דאגה, אין כאן מתכון לדיאטה... אלא פקודה קטנה ונחמדה שתסייע במניעת נימות לבנות בהדפסה.

כתי' יש צורך בהשכנות?

קיימות מספר שיטות הדפסה המותאמות להדפסה על מגוון חומרים ולמגוון שימושים, ובהן הדפסת שקע או פלקסו להדפסה על מוצרים גמישים כמו פוליאסטר והדפסת אופסט להדפסה על נייר.

כל שיטה משתמשת באמצעי הדפסה שונה. בשיטת האופסט אמצעי ההדפסה נקרא לוח, בשיטת השקע – צילינדר, בשיטת הפלקסו – גלופה, ובשיטת המשי – רשת.

על אמצעי ההדפסה מופיע כל המידע להדפסה, והוא מועבר אל המוצר המודפס בטכניקות שונות. כדי ליצור הדפסה צבעונית יש צורך להדפיס מספר צבעים (לדוגמה: סיאן, מגנטה, צהוב ושחור), ולכן נחוצים גם ארבעה אמצעי הדפסה (לוחות, צילינדרים, גלופות או רשתות), שכל אחד מכיל את מלוא המידע בצבע אחר.

עד כה הפרק התייחס לדפוס בשיטת האופסט, ולכן תמיד הוזכרו לוחות – אמצעי ההדפסה המקובל בשיטה זו – אך סעיף זה מתייחס לכל שיטות הדפוס, שכן הצורך בהשכנות שכיח במיוחד בשיטות הדפוס האחרות ובדפוס אופסט העובד עם מכונות רוטציה ישנות.

בזמן ההדפסה המוצר המודפס נכנס למכונת ההדפסה ומגיע למערכת הצבע הראשונה (סיאן) ובה מוטבע עליו כל המידע בצבע זה. לאחר מכן הוא עובר למערכת הצבע השנייה (מגנטה), השלישית (צהוב) והרביעית (שחור) עד לקבלת התוצאה הסופית.

כדי לקבל תוצר מוגמר באיכות טובה משתדל הדפס להגיע להתאמה מלאה בין אמצעי ההדפסה. דוגמה א-57 מראה חוסר התאמה בין אמצעי ההדפסה, לעומת דוגמה א-58, שבה תוקנה הבעיה (ראו דוגמאות אלו בצבע בעמוד 369).

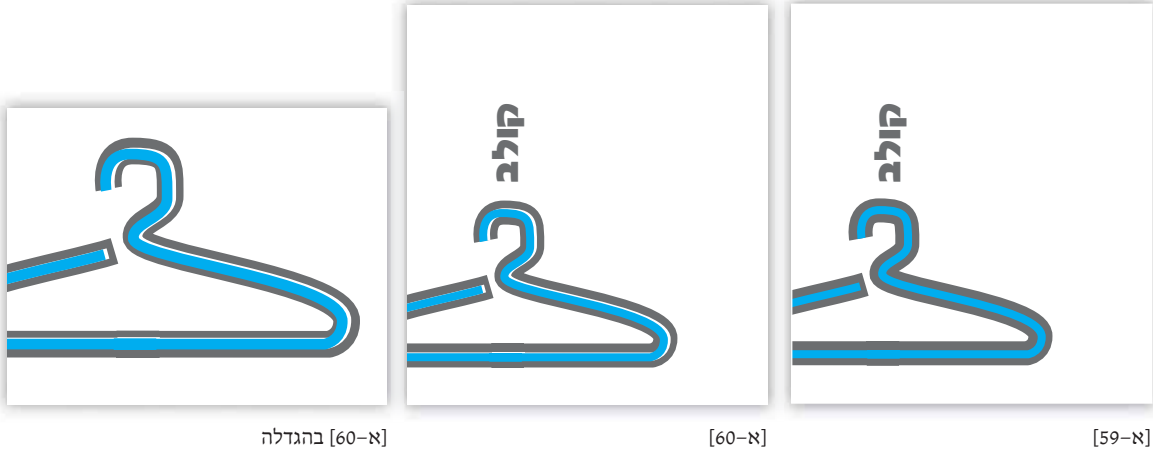

[א-58]

[א-57]

קיימים סוגי הדפסות שיש בהם קושי מיוחד להגיע להתאמה מלאה בין אמצעי ההדפסה, וזאת משתי סיבות: (1) החומר שמדפיסים עליו הוא חלקלק, כגון חומרי ניילון ופוליאסטר; (2) קיימים בעבודה שני עצמים בעלי צבע שונה הצמודים זה לזה, כמו בדוגמה א-59 (כל גוון של אפור בדוגמה מסמל צבע הדפסה שונה). במקרים אלו עלולות להיווצר נימות לבנות במקום החפיפה, כמו בדוגמה א-60

[א-60] בהגדלה

[א-60]

[א-59]

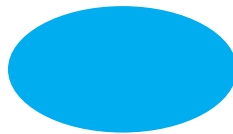
אפשר למנוע נימות לבנות אלו בעזרת פקודה הנקראת השמנה - Trap.

סוה' השמנה?

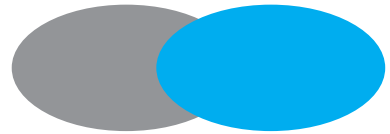
פקודה זו מגדילה את שטח ההדפסה החופף באחד הצבעים, על כן גם בעת תזוזה כלשהי, השטח עדיין ייראה צבוע, ולא תופיע בו נימה לבנה. הדוגמה הבאה מתארת כיצד פועלת השמנה. בדוגמה א-61 יש שתי אליפסות ללא קו - הימנית בצבע סיאן, והשמאלית בצבע אפור. מאחר שבררת המחדל בתכנות היא חיתוך העצם התחתון על-ידי העצם העליון (כאשר הם בעלי צבע שונה), בהפרדת הצבעים תיראה האליפסה הימנית כמו בדוגמה א-62, והאליפסה השמאלית כמו בדוגמה א-63.

[א-63]

[א-62]

[א-61]

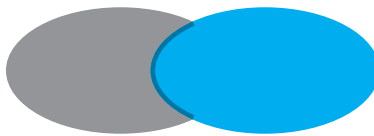
אם תחול בהדפסה תזוזה בין הדפסת האליפסה הראשונה להדפסת האליפסה השנייה, עלולה להיווצר נימה לבנה, כמו בדוגמה א-64. כדי למנוע זאת אפשר ליצור השמנה, כלומר להגדיל את השטח החופף בין הצבעים. בדוגמה א-65 אפשר לראות שבמקום המפגש של שתי האליפסות יש שטח הצבוע בשני הצבעים גם יחד. דוגמה א-66 היא שטח ההשמנה שנוסף לאליפסות. לעומת זאת, בדוגמה א-67 אפשר לראות את האליפסה השמאלית בהפרדת צבעים. שימו לב לשטח ההשמנה שנוסף לה בהשוואה לדוגמה א-63.

[א-67]

[א-66]

[א-65]

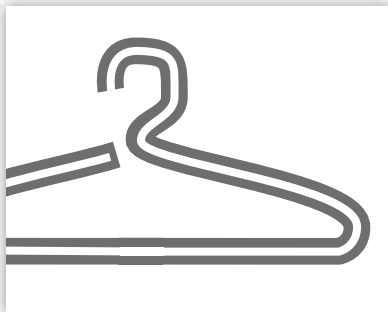

[א-64]

כדי לראות את הדוגמאות שבסעיף זה בצבע ראו מעמוד 370.

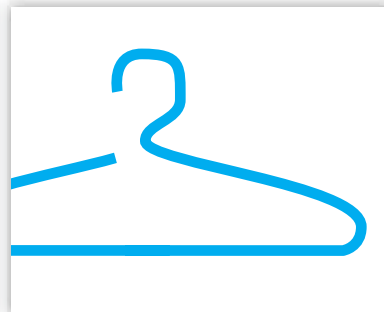
לפניכם דוגמה מעשית לשימוש בהשמנה: כדי ליצור את השקית לחנות הבגדים "קולב" שבדוגמה א-59 יש צורך בהדפסה בשני צבעים. את הצבע הראשון אפשר לראות בדוגמה א-68, ואת הצבע השני בדוגמה א-69. מאחר שבסוג הדפסה זה קיים חשש שתיווצרנה נימות לבנות בגלל תזוזות בהדפסה, יש צורך לבצע השמנה. באמצעות הפקודה השמנה – Trap – מוגדל אפוא השטח הצבוע שבדוגמה א-70 (אפשר לראות שהשטח הלבן דק יותר). ועתה, גם אם תחול תזוזה, והדפסת א-68 לא תהיה בדיוק במרכז השטח הלבן, לא תיווצר נימה לבנה.

[א-70]

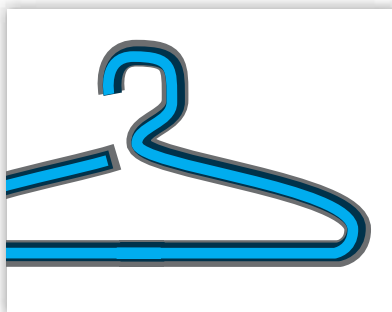

[א-69]

[א-68]

אך אליה וקוץ בה. לפעמים ההשמנה, הגורמת לשטח מסוים לקבל כמות כפולה של צבע, מעיבה מעט על יופי המוצר, כפי שאפשר לראות בדוגמה א-71.

[א-71]

כאשר מגדירים השמנה יש להחליט אם שטח ההשמנה יהיה בצבע מלא (100% צבע) – דבר שמכביד על התוצאה הסופית, כי במקומות שבהם צבע עולה על צבע הדבר מורגש, כמו בדוגמה א-71 – או ברשת עדינה של צבע, כך שגם לא תיווצר נימה לבנה, וגם מקום חיבור הצבעים לא יורגש יתר על המידה.

השמנה מזערית מתרחשת באופן אוטומטי בכל הדפסה (ובכל שיטות ההדפסה) כי בהגדרות ההדפסה מוגדרת השמנה באחוז קטן מאוד.

בהדפסת צבע כהה על צבע בהיר יש דרך נוספת למנוע נימות לבנות: סימון הצבע הכהה כאוברפרינט. בדרך זו לא נוצר חור מתחת לעצם הכהה, ולכן גם לא יכולה להיווצר נימה לבנה, אך עלול להופיע שינוי בגווני ההדפסה מאחר שצבע עולה על צבע.

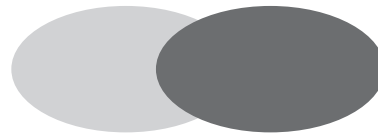
חשוב להבין שהצורך בהשמנה נובע משימוש בצבעים שונים בשטח חופף. אם הצבעים החופפים מכילים צבעים זהים, לא קיימת בעיה. אילו האליפסות שבדוגמה א-61 היו בצבעים אדום וצהוב, לא הייתה כל בעיה כי צבעי היסוד שמהם מורכב הצבע האדום הם 100% צהוב ו-100% מגנטה. לפיכך כדי לקבל את האליפסות שבדוגמה א-72 הצבועות באדום וצהוב, נקבל בהפרדת צבעים את ההפרדות א-73 וא-74: א-73 היא הפרדת הצבע מגנטה, ו-א-74 היא הפרדת הצבע הצהוב:

[א-74]

[א-73]

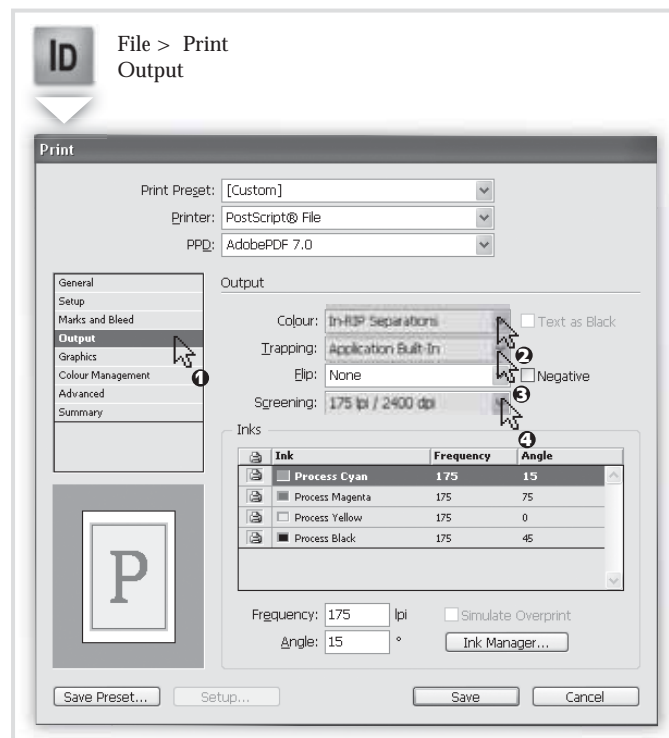
[א-72]

כיצד יוצרים השמנות?

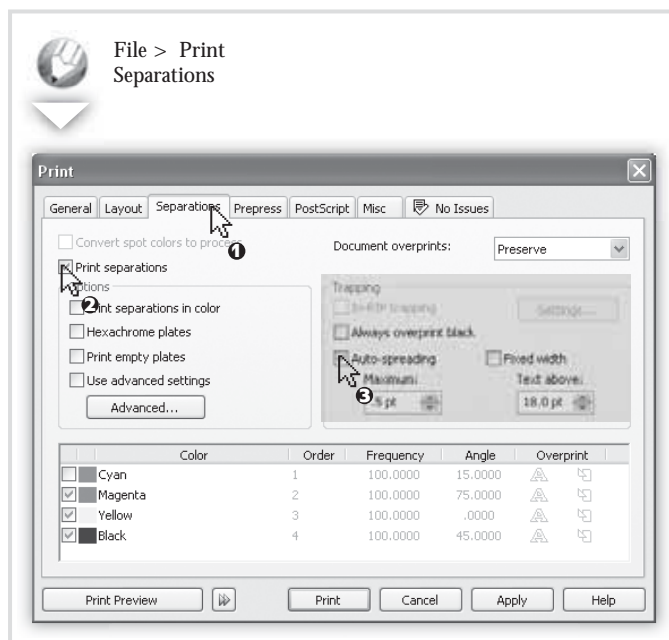
באילוסטרייטור יש לבחור את שני העצמים החופפים הצבועים בצבעים שונים ולסמן את הפקודה Trap. יהיה צורך להגדיר מספר נתונים:

באינדזיין ההשמנות מוגדרות בהגדרות ההדפסה:

בקורל-דרו ההשמנות מוגדרות בהגדרות ההדפסה:

מקרים נוספים שיש ליצור בהם השמנות

בהדפסות על נייר עיתון ברמה נמוכה, וכאשר מדפיסים במכונות רוטציה ישנות שחלות בהן תזוזות ניכרות, מומלץ ליצור השמנות.

חשוב מאוד

המקרים שבהם יש צורך ליצור השמנות הם נדירים למדי, וחשוב להתייעץ עם בית הדפוס בנוגע לצורך בהשמנות ובנוגע לאופן יצירתן, ולהשתמש באפשרויות זו רק אם בית הדפוס ממליץ על כך. כאשר העיצוב מקשה על יצירת השמנות, כדאי לברר בבית הדפוס אם יש באפשרותם לבצע את הפעולה.

יש להיזהר...

התכנה מתייחסת אל טקסטים שהומרו לעקומות (Convert to Curves - Create Outlines) כאל קובץ גרפי, ולכן היא עלולה להשמין את הפונטים ולהרוס את צורתם.

טיפים

אם עובדים עם בית דפוס שעובד עם מכונות רוטציה ישנות ולא מדויקות...

בעבר נהגתי לשלוח מודעות לעיתון שהודפס במכונת רוטציה ישנה מאוד, והגעתי "בדרך הקשה" לשתי מסקנות: המסקנה הראשונה היא שיש להשתדל עד כמה שאפשר לעבוד בצבעים נקיים (כלומר, בצבעים סיאן, מגנטה, צהוב ושחור, ללא שילובים), כדי לא לראות את העבודה "רועדת", ולא דווקא מקור...

המסקנה השנייה היא – לא לעבוד בנגטיבים בצבעים לא נקיים (כלומר, בצבעים המכילים כמה צבעי יסוד), כגון: מלבן סגול ועליו אותיות לבנות, כי במקרה של תזוזות, ה"חור" שבמלבן עלול להיסתם, ואז אי-אפשר להבחין באותיות.

שלום